

نظر دوم

طرز نامزدی ریاست جمهوری با تمام اعضای کابینه

داکتر فریار کهزاد

بنیاد فرهنگی کهزاد

نظرها و پیشنهادهای چند جهت بهتر شدن امور افغانستان خدمت خوانندگان ارجمند تقدیم میگردد، امید است مورد توجه قرار گرفته و راه های عملی آن جستجو گردد. در تشریح این نظرها کوشش به عمل آمده است تا هرچه مختصرتر و ساده تر بیان گردد تا بیشتر مردم آنرا درک نموده و برایشان قابل فهم باشد. مردم افغانستان باید از همین حالا جهت اصلاح قانون اساسی، نظام و روش سیاسی و دیگر امور مهم توجه جدی بخرچ دهند. البته این نظرها را نباید با نظریه مغالطه کنیم.

اگر نظام ریاستی در افغانستان بماند و به کدام نوع دیگر تبدیل نشود، بهتر خواهد بود تا طرز انتخابات ریاست جمهوری آنرا نیز تغییر داد. یکی از مشکلات سیاسی افغانستان آنست که همه مردم به یک شخص علاقه، اعتماد، دل بستگی و اطمینان ندارند و بنابراین یک کاندید برای ریاست جمهوری و دو معاون به هیچ صورت از همه مردم افغانستان نمایندگی کرده نمیتوانند و مردم هم نمیتوانند به آسانی تصمیم جهت رای دهی بگیرند.

از طرف دیگر معرفی وزرای نامزد برای وزارت خانه های مختلف بعد از ختم انتخابات ریاست جمهوری و معرفی آنها به شورای ملی مشکلات زیادی دارد. در معرفی وزرا بعد از انتخابات ریاست جمهوری رول مردم به صفر تقرب میکند و بازار کساد شورای ملی به فساد سر چوک تبدیل میشود.

اگر قانون اساسی افغانستان را چنان تغییر دهند که اگر سیستم ریاستی به جا میماند، کسانی که خود را برای مقام ریاست جمهوری نامزد میکنند باید تمام اعضای کابینه خود را نیز نامزد نموده و در تیم انتخاباتی خود معرفی نماید، بسیار بهتر خواهد بود. در این صورت قبل از رای

دهی، مردم می‌شناسند که وزرا کی‌ها هستند و در این صورت هر فرد مملکت به یکی دو نفر علاقه مندی نشان خواهد داد. متأسفانه در افغانستان حتی یک نفر هم پیدا نمیشود که اکثریت مردم به او علاقه، اطمینان، دل‌بستگی داشته باشند و وی را شخصیت ملی بدانند.

فوائد این نوع انتخابات قرار ذیل خواهد بود:

1- تشویش مردم از درک اعضای کابینه قبلاً رفع خواهد شد. دلهره و تشویش بعد از انتخابات در این مورد وجود نخواهد داشت.

2- در این صورت وزرای نامزد مستقیماً از طرف مردم انتخاب میشوند که حاجتی به رای اعتماد شورای ملی نخواهد بود.

3- مردم جهت تصمیم به رای دهی معلومات بیشتر داشته و خوبتر میتوانند تصمیم بگیرند. زیرا تمام اعضای یک تیم نسبت به دو سه نفر یک تیم انتخاباتی را بهتر و بیشتر معرفی میتوانند.

4- نامزد های ریاست جمهوری مجبور میشوند اقوام، مذاهب، زبانها، سمت ها و دیگر ویژه گی های مردم افغانستان را به خوبی و بصورت مثبت مد نظر بگیرند.

5- تیم های انتخاباتی بهتر میتوانند پالیسی های خود را طرح و در مقابل سوالات مردم از آنها دفاع نمایند. یک نفر بنام کاندید ریاست جمهوری نمیتواند به سوالات مردم با جزئیات کامل جواب دهد ولی هر یک از وزرای نامزد در کنارش در زمان مبارزات انتخاباتی میتواند و باید بتواند به جزئیات سوالات جواب دهد. بنابراین یک نامزد خوب ریاست جموری در مورد یک سوال بعد از تشریح و پاسخ عمومی میتواند سوال را به نامزد وزیر تیم خود در همان رشته محول کند و جواب مسلکی خوب با تمام جزئیات آن ارائه کند.

6- چون مبارزان انتخاباتی مدت زیادی را در بر میگیرد، بنابراین نامزدهای وزارت ها میتوانند بیشتر خود را با تشکیلات، پلان ها، بودجه، مامورین، پروژه ها و دیگر امور وزارت های مربوطه خود آشنا ساخته و پالیسی های بهتر، پلان های منظم تر و استراتژی های بهتر آماده نمایند.

7- بعد از انتخابات تیم برنده به اسرع وقت میتواند به کار آغاز کند. نه وقت رئیس جمهور منتخب به پیدا نمودن اعضای کابینه مصرف میشود و نه مردم به خاطر رای اعتماد شورای ملی منتظر میمانند و نه کارهای مهم مملکت و مردم معطل میشود.

8- وزرای نامزد حتی میتوانند در دوران انتخاباتی که مدت طولانی است در مورد تیم های کاری وزارت خانه های خود نیز سعی و تلاش نمایند و اشخاص شایسته تر را مد نظر بگیرند.

9- کسانی که به هر شکلی در انتخابات برای یک تیم کمک (کمک قانونی) نموده اند بعد از انتخاب یک تیم توقعی در مورد نامزد وزرا نمیتوانند بکنند چون همه کرسی ها پر میباشد.

10- وزیر انتخاب شده پرستیژ و اهمیت بیشتر بین مردم میداشته باشد.

11- چون تعداد هر تیم زیاد میباشد، تعداد نامزدهای ریاست جمهوری کم میشود و هر کس با چند نفر محدود نمیتواند خود را کاندید نمایند. مانند تعدادی از نامزدها در انتخابات قبلی که تعداد نام در لست شان بیشتر از کسانی بود که بعداً برایشان رای دادند.

البته فواید این نوع انتخابات کم نیست ولی در این جا به همین نکات مهم بسنده شده و نکات بیشتر را به خوانندگان ارجمند میگذارم تا در مورد فکر کنند.

نواقص این نوع انتخابات

- 1- وقت بیشتر کار است تا کسانیکه برای مقام ریاست جمهوری نامزد میشوند تیم وزرا را تشکیل دهند. البته این کار خوبست تا نامزد های ریاست جمهوری قبل از نامزدی برای مقام ریاست جمهوری کار خانگی خود را خوب انجام دهند.
- 2- اگر کدام وزیری بعد از انتخابات در دوره کارش بنا بر هر منظوری کناره گیری میکند در آنصورت نامزد وزیر آینده بعد از پیشنهاد ریاست جمهوری از طریق رای اعتماد شورای ملی میتواند داخل کابینه شود.
- 3- ممکن بعضی ها فکر کنند که وقتی وزرا از طرف مردم انتخاب میشوند دیگر نزد شورای ملی مسئولیت نداشته و پاسخگو نمی باشند. این موضوع را قانون اساسی میتواند وضاحت دهد بدین معنی که آنها را نزد شورای ملی مسئول و جوابگو سازد. چنانکه مقام ریاست جمهوری هم در قانون اساسی فعلی نزد شورای ملی مسئولیت دارد و شورا میتواند وی را استیضاح نماید.
- 4- ممکن بعضی ها فکر کنند که وزرای تیم برنده دیگر به رئیس جمهور هم تمکینی نخواهند کرد. این موضوع هم در قانون اساسی و هم در موافقت نامه ئی که بین رئیس جمهور نامزد و وزیر نامزد به امضا میرسد گنجانیده شود.

بهر حای میتوان تشریحات بیشتر نمود ولی قسمیکه این نظرها به صورت مختصر به نشر میرسند به همین اندازه بسنده میشود.

یک موضوع دیگر که البته مهم است آنست که اگر نوع ریاستی به پارلمانی تغییر کند در آنصورت این نوع انتخابات ضرور نمی باشد زیرا در نوع پارلمانی وزرا از بین اعضای پارلمان انتخاب میشوند که در آنصورت نمایندگان شورای ملی قبلاً از طرف مردم بصورت مستقیم انتخاب شده اند بنا برین به انتخاب مردمی بیشتر ضرورت نمییابد. گرچه نمایده ها صرف از طرف مردم یک حوزه انتخابی انتخاب میشوند و نه از طرف تمام مردم افغانستان. بهر حال کوشش در آنست تا انتخاب اعضای دولت و حکومت بیشتر شکل مردمی داشته باشد تا از انتخاب سلیقوی که منتج به قوم بازی و زبان بازی و مذهب بازی و سمت بازی میگردد جلوگیری بعمل آید.

این موضوع بصورت بسیار مختصر توضیح شد و در آینده میتوان بالای آن بحث بیشتر نمود.
24/ جنوری 2015/